

Verordening individuele inkomenstoeslag Opsterland 2024

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024;
gezien het advies van de Adviesraad Sociaal Domein;
gelet op het bepaalde in artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel b en tweede lid van de Participatiewet;
overwegende dat de gemeenteraad bij verordening regels moet stellen met betrekking tot het verlenen van een individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening individuele inkomenstoeslag Opsterland 2024

Artikel 1. Begrippen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Opsterland;
- inkomen: totaal van het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet, en de algemene bijstand;
- peildatum: de dag waarop een persoon individuele inkomenstoeslag aanvraagt;
- referteperiode: periode van drie jaar voorafgaand aan de peildatum.

Artikel 2. Indienen verzoek en verstrekken zonder aanvraag

1. Een verzoek als bedoeld in artikel 36 lid 1 van de Participatiewet, wordt ingediend middels een door het college vastgesteld aanvraagformulier.
2. Het college verstrekt, zonder aanvraag, de individuele inkomenstoeslag als vastgesteld kan worden dat er recht is op de toeslag en de noodzakelijke gegevens voor verwerking bekend zijn.
3. Een ambtshalve toekenning zoals bedoeld in het tweede lid is alleen mogelijk als de toeslag in een eerder kalenderjaar is verstrekt na een aanvraag als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 3. Uitsluiting

1. Geen recht op de individuele inkomenstoeslag heeft degene die door het Rijk bekostigd beroeps-onderwijs volgt. Deze doelgroep kan via DUO studiefinanciering en/of een lening aanvragen als voorliggende voorziening.
2. Voor toepassing van het eerste lid is de situatie op de peildatum bepalend.

Artikel 4. Langdurig laag inkomen

Een persoon heeft een langdurig laag inkomen als wordt voldaan aan tenminste 1 van onderstaande criteria:

- a. Een persoon heeft een langdurig laag inkomen zoals bedoeld in artikel 36, eerste lid van de Participatiewet, als gedurende de referteperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet hoger is dan 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.
- b. Een persoon heeft een arbeidsongeschiktheidsuitkering van 70% op basis van het wettelijk minimumloon op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten voor de jonggehandicapte van 27 jaar of ouder.

Artikel 5. Geen uitzicht op inkomensverbetering

Een persoon heeft geen uitzicht op inkomensverbetering als bedoeld in artikel 36 lid 1 van de Participatiewet als het in aanmerking te nemen inkomen tijdens de referteperiode voldoet aan artikel 4.

Artikel 6. Hoogte individuele inkomenstoeslag

1. De individuele inkomenstoeslag bedraagt per huishouden € 450,- per kalenderjaar.
2. Als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag ingevolge de artikelen 11 of 13 lid 1 van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende echtgenoot zelfstandig in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag.
3. Als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag ingevolge artikel 3 lid 1 van deze verordening, dan zijn beiden uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag.
4. Gehuwden dienen, om in aanmerking te komen voor de individuele inkomenstoeslag, beiden te voldoen aan de criteria genoemd in artikel 4 en 5.

Artikel 7. Hardheidsclausule

Als de aanvrager niet in aanmerking komt voor de individuele inkomenstoeslag kan het college, gelet op alle omstandigheden, in het individuele geval beoordelen of de aanvrager in afwijking van de verordening alsnog in aanmerking komt, indien dringende redenen hiertoe noodzaken.

Artikel 8. Inwerkingtreding en intrekken huidige verordening

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2024.
2. Deze verordening kan worden aangehaald als 'Verordening individuele inkomenstoeslag Opsterland 2024'.
3. De huidige verordening, te weten de Verordening individuele inkomenstoeslag Opsterland 2015, wordt ingetrokken per 1 januari 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 8 juli 2024.

*De griffier,
Laura Meijer*

*De voorzitter,
Andries Bouwman*

Algemene toelichting

Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van een component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoeslag in het leven geroepen. Sinds 1 januari 2009 is de langdurigheidstoeslag gedecentraliseerd. Ook is de langdurigheidstoeslag sinds die datum een bijzondere vorm van (categoriale) bijzondere bijstand.

Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoeslag de langdurigheidstoeslag. Sindsdien is het verlenen van de toeslag geen gebonden bevoegdheid meer, maar een discretionaire bevoegdheid. Dit betekent dat het college een individuele inkomenstoeslag kan verlenen als een persoon voldoet aan de voorwaarden daarvoor. Het college kan in beleidsregels aangeven welke groepen niet in aanmerking komen voor individuele inkomenstoeslag en in welke gevallen personen uitzicht hebben op inkomensverbetering.

Vast te leggen regels in verordening

De individuele inkomenstoeslag is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36 lid 1 van de Participatiewet). Bij verordening moeten regels vastgesteld worden over het verlenen van een individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen 'langdurig' en 'laag inkomen'. Op grond van deze verordening is geen sprake van een laag inkomen bij een inkomen hoger dan 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Daarnaast moet bij verordening de hoogte van de individuele inkomenstoeslag bepaald worden.

Wijziging leefvorm

De leefvorm (alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwd) van een persoon kan wijzigen binnen de referteperiode. Dit is bijvoorbeeld het geval indien gehuwden individuele inkomenstoeslag aanvragen, maar zij over een gedeelte van de referteperiode als alleenstaande moeten worden aangemerkt. Personen moeten dan ook over dat deel van de referteperiode aan de voorwaarden voldoen om voor individuele inkomenstoeslag in aanmerking te komen. Gehuwden moeten immers zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden voldoen.

Vermogen

Om in aanmerking te kunnen komen voor de individuele inkomenstoeslag mag/mogen de belanghebbende(n) op grond van artikel 36 lid 1 van de Participatiewet geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet hebben.

Het vermogen gebonden in de woning met bijbehorend erf, bedoeld in artikel 50, lid 1 van de Participatiewet, wordt niet in aanmerking genomen, voorzover dit minder bedraagt dan het bedrag genoemd

in artikel 34 lid 1 onderdeel d van de Participatiewet. Ook het vermogen tot de vermogensgrenzen, bedoeld in artikel 43 lid 3, wordt niet in aanmerking genomen.

Artikelsgewijze toelichting

Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hier behandeld.

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Inkomen

Met inkomen wordt bedoeld het inkomen zoals bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet. In afwijking hiervan wordt algemene bijstand voor de beoordeling van het recht op individuele inkomenstoelage ook in aanmerking genomen als inkomen. Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien individuele inkomenstoelage een vorm van bijzondere bijstand is, is het niet nodig expliciet te bepalen dat een eerder verstrekte individuele inkomenstoelage buiten beschouwing moet worden gelaten bij de vaststelling van het inkomen. Het wordt niet wenselijk geacht een eerder verstrekte individuele inkomenstoelage in aanmerking te nemen als inkomen, omdat dit het ongewenst effect kan hebben dat een persoon geen recht op een individuele inkomenstoelage heeft omdat hij een te hoog inkomen heeft gehad in de referteperiode vanwege een eerder verstrekte toeslag.

Peildatum

De peildatum is de datum waartegen een persoon individuele inkomenstoelage aanvraagt (artikel 1 van deze verordening). Het gaat om de datum waarop een persoon langdurig een laag inkomen heeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet en geen uitzicht op inkomensverbetering heeft. De peildatum komt meestal overeen met de meldingsdatum. De peildatum kan in beginsel niet liggen vóór de dag waarop een persoon zich heeft gemeld om individuele inkomenstoelage aan te vragen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. Dit volgt uit artikel 44 lid 1 van de Participatiewet en de jurisprudentie rondom artikel 44 van de Participatiewet.

Referteperiode

Verder is bepaald wat onder de referteperiode moet worden verstaan: een periode van 36 maanden voorafgaand aan de peildatum. Zie ook de toelichting bij artikel 4.

Artikel 2. Indienen verzoek en verlengen zonder aanvraag

De Wet maatregelen WWB heeft artikel 36 lid 1 van de Participatiewet dusdanig gewijzigd dat een persoon een verzoek tot verlening van individuele inkomenstoelage kan indienen. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een persoon, een besluit te nemen (artikel 1:3, derde lid, van de Awb). Een aanvraag dient in beginsel schriftelijk te worden ingediend (artikel 4:1 Awb).

Om onduidelijkheid te voorkomen over de wijze waarop het verzoek moet worden ingediend, bepaalt artikel 2 van deze verordening dat het verzoek moet worden gedaan middels een door het college vastgesteld formulier. Een verzoek wordt dan gezien als een aanvraag zoals bedoeld in afdeling 4.1.1 van de Awb. Het gaat dan om een schriftelijke aanvraag (artikel 4:1 van de Awb) die wordt ondertekend door de aanvrager en tenminste de naam en het adres van de aanvrager bevat, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd (artikel 4:2 lid 1 van de Awb). De aanvrager verschaft ook de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (artikel 4:2 lid 2 van de Awb). Een mondeling verzoek kan hiermee dus niet worden aangemerkt als een verzoek om individuele inkomenstoelage zoals bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet.

Artikel 2 lid 2 omschrijft de mogelijkheid dat het college de individuele inkomenstoelage met een kalenderjaar kan verlengen zonder aanvraag. Dit in de situatie dat ambtshalve vastgesteld kan worden dat er recht is op de individuele inkomenstoelage en de noodzakelijke gegevens voor verwerking bekend zijn. Het verlengen is alleen mogelijk als de toeslag in een eerder kalenderjaar is verstrekt na een verzoek, zoals omschreven in lid 1.

Voor rechthebbenden met een bijstandsuitkering kan het college beoordelen of de toeslag ambtshalve verlengd kan worden. In andere situaties is niet bekend of er aan de voorwaarden van artikel 4 en 5 is voldaan.

Artikel 3. Uitsluiting

Dit artikel bevat een uitsluitingsgrond voor de individuele inkomenstoelage.

Student

Degene die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs volgt, is uitgesloten van het recht op individuele inkomens toeslag. Studenten hebben in beginsel wel zicht op inkomensverbetering en zullen bovendien in de toekomst over het algemeen niet aangewezen zijn op gesubsidieerde arbeid. Zie ook artikel 5 van deze verordening.

Artikel 4. Langdurig laag inkomen

Van belang bij het bepalen wat een langdurig laag inkomen is, is wat onder 'langdurig' en onder 'laag' wordt verstaan.

Langdurig

De door de gemeenteraad vastgestelde langdurige periode voorafgaand aan de peildatum, wordt aangeduid als referteperiode. De referteperiode is vastgesteld in artikel 1 van deze verordening.

Bij vreemdelingen die aansluitend op een asielprocedure een status krijgen en op grond daarvan gelijkgesteld worden met een Nederlander, telt de volledige asielprocedure mee voor de referteperiode. Gedurende de asielprocedure wordt de vreemdeling geacht een laag inkomen te hebben gehad.

Bijstandsnorm

Voor de definitie van het begrip bijstandsnorm wordt aansluiting gezocht bij artikel 5, onderdeel c, van de Participatiewet: **de van toepassing zijnde bijstandsnorm als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Participatiewet verminderd met de op de grond van paragraaf 3.3, door het college vastgestelde verlaging.**

Laag inkomen

Een inkomen is laag als het niet hoger is dan 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. De vraag of het inkomen van een persoon gedurende de referteperiode niet hoger is dan het langdurig lage inkomen van 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm, zal niet al te rigide mogen worden beoordeeld. Een marginale overschrijding van dit lage inkomen moet worden genegeerd.

Marginale overschrijding

Een paar voorbeelden van hoe om te gaan met een marginale overschrijding van de bijstandsnorm:

Indien het inkomen van een belanghebbende gedurende (een deel van) de referteperiode de toepasselijke bijstandsnorm maandelijks met € 5,00 tot € 8,00 te boven gaat, is geen sprake meer van een marginale overschrijding van de bijstandsnorm die niet aan toekenning van een individuele inkomens toeslag in de weg staat aangezien geen sprake is van een in de referteperiode voorkomende incidentele geringe overschrijding van de bijstandsnorm of van te verwaarlozen bedragen van enkele eurocenten. (CRvB 31-07-2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BX7178, uitspraak betreft langdurigheidstoelage).

Echter, het enkele feit dat het netto-inkomen van een belanghebbende in enig jaar - kennelijk uitsluitend als gevolg van belastingheffing en/of vakantietoelage - enkele euro's hoger uitvalt dan de in dat jaar van toepassing zijnde bijstandsnorm inclusief toeslag, staat niet aan toekenning van een individuele inkomens toeslag in de weg (CRvB 19-08-2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BE8918, uitspraak betreft langdurigheidstoelage).

Bovendien staat het enkele feit dat het netto-inkomen van een belanghebbende in bepaalde maanden binnen de referteperiode - kennelijk uitsluitend als gevolg van een technisch verschil in berekeningswijze in het bruto-netto traject - enkele euro's hoger uitvalt dan de voor hem geldende bijstandsnorm, niet in de weg aan toekenning van een individuele inkomens toeslag (uitspraak betreft langdurigheidstoelage) (CRvB 15-02-2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BP5532, uitspraak betreft langdurigheidstoelage).

Artikel 5. Geen uitzicht op inkomensverbetering

Een persoon heeft geen uitzicht op inkomensverbetering als bedoeld in artikel 36 eerste lid van de Participatiewet als er gedurende drie jaar een laag inkomen is.

Artikel 6. Hoogte individuele inkomens toeslag

Bij gehuwden moet in het oog worden gehouden dat het recht op individuele inkomens toeslag de gehuwden gezamenlijk toekomt. Worden personen op de peildatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten beide gehuwden voldoen aan de voorwaarden van artikel 36 lid 1 van de Participatiewet. Voldoet één van hen niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden geen recht op individuele inkomens toeslag.

Is één van de gehuwden uitgesloten van het recht op individuele inkomens toeslag, anders dan vanwege het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende partner wel in aanmerking voor een individuele inkomens toeslag. Het gaat hier om een partner die op een van de in artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet genoemde gronden geen recht heeft op bijstand. Als slechts één partner recht heeft op individuele inkomens toeslag, komt

deze rechthebbende partner in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden. Dat is geregeld in lid 2.

Als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag ingevolge artikel 3 lid 1 van deze verordening, zijn beiden uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag.